

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 362
din 03.10.2012**

Dosar nr.: 169/2012

Petiția nr.: 2226/07.05.2012

Petentă: Partida Romilor Pro-Europa

Reclamată: Z. M.

Obiect: afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa persoanelor de etnie romă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

I.1.1. Partida Romilor Pro-Europa, cu sediul în București, str. Victor Eftimiu, nr. 1-3, et. 5, sector 1

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatei

I.2.1. Z. M., cu domiciliul

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenta reclamă afirmațiile discriminatorii ale reclamatei. Astfel, se arată că în zilele 24 și 25 aprilie 2012, în cadrul unei emisiuni televizate, reclamata a afirmat următoarele: „în România sunt prea mulți țigani, aceștia sunt infractori înăscuți, sunt niște cârțițe ce trăiesc pe sub pământ, iar omul îl poți recunoaște de la depărtare pe țigan nu”.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Prin adresele înregistrate cu nr. 3082/26.06.2012 au fost citate părțile, pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 17.07.2012. La termen, părțile nu s-au prezentat.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4.1. Prin plângerea înregistrată cu nr. 2226 din 07.05.2012, petenta arată că în zilele 24 și 25 aprilie 2012, în cadrul unei emisiuni televizate, reclamata a afirmat că „în România sunt prea mulți țigani, că aceștia sunt infractori înăscuți, sunt niște cârțițe ce trăiesc pe sub pământ, omul îl poți recunoaște de la depărtare pe țigan nu”.

4.2. De asemenea, în cadrul emisiunii, prezentatorul i-a pus în vedere faptul că ar putea fi pasibilă de o sancțiune din partea CNCD, însă reclamata a afirmat că și dacă va fi sancționată, pentru ea țiganii vor fi tot țigani, astfel precum i-a catalogat.

4.3. În drept, petenta invocă prevederile art. 2 alin. 4 și 5 coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

Reclamata nu a comunicat un punct de vedere

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul reține că fapta de discriminare constă în afirmațiile publice făcute la adresa persoanelor de etnie romă.

5.2. Colegiul trebuie să analizeze declarațiile reclamatei din perspectiva echilibrului dintre principiul libertății de exprimare și dreptul la respectarea demnității persoanei și a nediscriminării (art. 2 alin. (1), art. 15 și art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată).

5.3. Astfel, în drept, se reține art. 15 al O.G. nr. 137/2000 care prevede următoarele: „constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, **orice comportament manifestat în public**, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestuia la o rasă, naționalitate, **etnie**, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia”.

5.4. În raport cu protecția demnității umane și dreptul la nediscriminare, art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 dispune că „Prevederile prezentei ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

5.5. Totuși, libertatea de exprimare nu este un drept absolut, limitele sale fiind stabilite în art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum urmează: “**orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare**”, precizându-se în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: “**exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.**”

5.6. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite condiții: să fie previzibilă și accesibilă), **să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

5.7. Raportat la **prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000. De asemenea, Constituția României în art. 1 alin. (3) consacră garantarea demnității omului ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației.

5.8. Apreciem că **textele normative în cauză sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

5.9. **Scopul legitim urmărit este** protecția demnității umane a persoanelor de etnie romă. Respectarea demnității umane a persoanelor de etnie romă este un scop legitim urmărit de stat în condițiile în care este de notorietate condiția dificilă acestei minorități în societatea din România .

5.10. Pe de altă parte, în contextul **dreptului de a nu fi spus discriminării** și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care, un comportament reprobabil are a fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

5.11. După cum a spus fosta Comisie, expresia „tratamente degradante” are în vedere atingeri grave ale demnității umane, astfel că o măsură care este de natură să coboare statutul social al unei persoane, situația sau reputația ei, poate fi considerată a constitui un asemenea tratament, dacă ea atinge „un anumit grad de gravitate”.(Comisia Europeană pentru Drepturile Omului, 14 decembrie 1973, *Asiatiques d’Afrique Orientale c. Royaume-Uni*, DR nr.78-B, p.55; a se vedea, printre altele, Irlanda împotriva Regatului Unit al Marii Britanii, Decizia din 18 ianuarie 1978, Seria A nr. 25, pag. 65, paragraful 162).

5.12. Raportat la speță, reținem că declarațiile reclamatei de genul: „în România sunt prea mulți țigani, aceștia sunt infractori înăscuți, sunt niște cârțițe ce trăiesc pe sub pământ, omul îl poți recunoaște de la depărtare pe țigan nu”, aduc atingere gravă demnității persoanelor care aparțin etniei rome, cauzează acestora un sentiment de inferioritate, de natură a le umili și a le înjosi.

5.13. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată. Demnitatea umană este un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

5.14. Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a femeilor din România.

5.15. Libertatea de exprimare este importantă pentru orice individ, în special pentru persoanele aflate în funcții de demnitate publică, oameni politici, persoane care au o poziție importantă într-o societate democratică. Totuși, este esențial pentru aceste persoane ca atunci când se exprimă în public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (a se vedea *Feret v. Belgium* (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului).

5.16. Gravitatea faptei rezultă și din publicitatea faptei. Reclamata a făcut afirmațiile într-un spațiu televizat, deci în public.

5.17. „Libertatea e semnul de noblețe al omului, dar, ca orice noblețe, ea implică responsabilități. Exercițiul libertății fără sentimentul responsabilității, înseamnă condamnarea ei” (Aznavorian, Hurmuz, Excelența legii, Ed. Semne 2007, pag. 68).

5.18. În speța de față Colegiul consideră că sunt incidente art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003; art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

5.19. Pentru considerentele de mai sus, cu unanimitate de voturi, Colegiul director constată săvârșirea faptei de discriminare constând în încălcarea demnității umane a

persoanelor de etnie romă, potrivit art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, fapt pentru care aplică sancțiunea amenzii contravenționale în cuantum de 2.000 RON.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu 5 voturi pentru și unul împotriva ale membrilor prezenți la ședință,**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate constituie acte de discriminare conform art. 2 alin.1 și art. 15 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea reclamatei cu amendă contravențională în valoare de 2000 lei, potrivit art. 2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. Recomandă părții reclamate să manifeste exigență în raport cu modul în care se exercită dreptul la libertatea de exprimare din prisma reputației sau a drepturilor altora, pentru a asigura respectarea demnității personale și a principiului nediscriminării, garantate în România prin Constituție și O.G. nr. 137/2000
4. Clasarea dosarului;
5. Se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte;
6. O copie a hotărârii se va transmite părților;

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la Direcția de taxe și impozite în a cărei rază teritorială își are domiciliul contravenientul. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

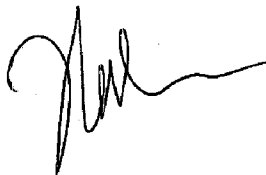
Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS Csaba Ferenc – Membru

BERTZI Theodora – Membru

CAZACU Liana Ioana – Membru

HALLER Istvan – Membru

LAZĂR Maria – Membru

STANCIU Claudia Sorina – Membru

Data redactării 18.10.2012

**Redactat și motivat de Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv**

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.